

[Ministeren for Grønland.]

handelen. Flere steder er der også oprettet brugsforeninger, og andre steder er der betydelig interesse i at lade brugsforeningerne overtage KGHs butikker.

Godstrafikken til Grønland er gennem alle årene ligeledes blevet bestridt af KGH, men på det seneste er der også vist interesse for at oprette private skibsforbindelser. Det gælder dog inden for alle områder af den private sektor, at langt den mest betydningsfulde del af den private aktivitet udøves af de tilvandrede. Det må altså erkendes, at grønlændere endnu har meget vanskeligt ved at konkurrere med indvandrede danske.

På alle disse områder gælder det naturligt nok, at private, derunder brugsforeninger, er mest interesseret i at overtage de mest overskudsgivende foretagender, og der er således en risiko for, at KGH og dermed staten kun står tilbage med de steder, der giver underskud. Dette er bl. a. årsagen til, at jeg foreløbig har stillet brugsforeningernes overtagelse af KGH-butikker i bero, indtil der er sket en afklaring af, hvilke opgaver den kgl. grønlandske handel i fremtiden skal løse. Dette forhindrer selvsagt ikke, at der etableres brugsforeninger i Grønland, som udnytter erhvervsfriheden og selv opfører butikker.

Det er jo klart, at retningslinjerne for KGHs forsyningsfunktioner og transportafdeling må influere på planerne om at lade KGH eller en del af KGHs virksomhed flytte til provinsen. I samarbejde med ministeriet for offentlige arbejder har vi foretaget en undersøgelse af, hvilke byer KGH eventuelt kan udflytte til, og der er ført forhandlinger med 10 byer, dvs. alle de byer, der har anmodet mig om en forhandling.

For GTOs vedkommende gør sig principielt de samme forhold gældende. I de seneste år er GTOs virksomhed dog i vidt omfang gået over til planlægning og koordinering af den tekniske virksomhed, tilsyn samt drift af offentlige værker, mens langt den største part af den egentlige bygge- og anlægsvirksomhed er overdraget private. For GTOs vedkommende er spørgsmålet mere, i hvilket omfang man skal overdrage visse tekniske opgaver til de lokale myndigheder i Grønland og f. eks. støtte opbygningen af en teknisk tjeneste i kommunerne.

Erhvervslivet i Grønland har vanskelige vilkår. Forskellige naturgivne forhold kan ikke ændres, mens andre: manglende uddannelse, manglende kapital o. lign. kan afhjælpes og dermed give mulighed for at øge produktionen. Det ville jo være ønskeligt, om stigningen i produktiviteten holdt trit med kravene til forbedring af leveføden, da der ellers enten vil være et behov for øgede kapitaloverførsler eller for beskæftigelse af et større antal grønlændere henede.

Ved en vurdering af behovet for fremtidige kapitaloverførsler kan man tage udgangspunkt i den udviklingsplan for årene 1966-75, som G-60 udarbejdede, men herefter er det vanskeligere at bedømme udviklingen, som jo bl. a. vil afhænge af befolkningstilvæksten, af klimaændringer o. lign. Efter de beregninger, vi har foretaget, er det dog sandsynligt, at investeringsbehovet i de nærmeste år vil stige, men herefter vil det formentlig blive af samme størrelse som i 1970. Det fremtidige investeringsbehov vil dog efterhånden blive mere og mere præget af geninvesteringer, men der vil dog stadig i lang tid endnu være et behov for offentlige nyinvesteringer bl. a. i boliger og deraf afledte investeringer, f. eks. i vej-, vand- og kloakanlæg.

Behovet for finansiering af driftsudgifter må dog forventes at blive stigende i de kommende år, hvilket som nævnt bl. a. er en følge af det øgede antal investeringer, der er foretaget siden 1950. En særlig kraftig stigning forventes i driftsudgifterne til skolevæsen og til uddannelse, og endvidere må der regnes med betydelig større udgifter til boligforsyningen og til arbejds- og socialvæsenet.

Alt i alt må vi således regne med et øget behov for kapitaloverførsler til Grønland, men stigningen vil dog ligge væsentligt under den stigning, der har været i 1960'erne.

Denne forøgelse i behovet for finansieringsmuligheder leder naturligt tanken hen på spørgsmålet om at ændre byrdefordelingen mellem staten og landsrådet og kommunerne, således at grønlænderne selv kommer til at bære en større andel af udgifterne og samtidig overtager ansvaret for udviklingen på en række områder. Det må være klart, at skal der være indhold i at øge det kommunale selvstyre og medansvar for udviklingen, må det også betyde, at grønlænderne